

1. Η ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΕΡΧΕΤΑΙ ΚΑΙ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 27/05/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 27/05/2023

Σελίδα: 54

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΚΩΝΑ

Η διαπραγμάτευση έρχεται και μας αφορά

Η βεβαία επικράτηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στις επαναληπτικές προεδρικές εκλογές στην Τουρκία κλείνει τον κύκλο της δημόσιας συζήτησης στην Ελλάδα που αφορά στο εάν τη συμφέρει ή όχι η επανεκλογή του τούρκου προέδρου. Ανοίγει όμως έναν νέο κύκλο συζήτησης σχετικά με τις μελλοντικές επιλογές του απόλυτου κυρίαρχου στην πολιτική σκηνή της Τουρκίας στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής.

Οι ορίζουσες αυτών των επιλογών αφορούν κατά κύριο λόγο την πρόσληψη του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για τη θέση και τον ρόλο της Τουρκίας στον κόσμο και στους συνεπαγόμενους γεωπολιτικούς στόχους που έχει θέσει για τη «Νέα Τουρκία». Συνακόλουθα, ως «Κεντρική Δύναμη» στο διεθνές σύστημα και ως ισότιμος συνομιλητής των ΗΠΑ, της Ρωσίας και της Κίνας, η Τουρκία δικαιούται να διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο είτε ως περιφερειακός ηγεμόνας είτε ως επικεφαλής ενός «Τρίτου Πόλου» στη νέα διεθνή τάξη πραγμάτων. Και τούτο ενώ παράλληλα κατατρέχεται από το «σύνδρομο των Σεβρών» (οι εξωτερικές δυνάμεις που επιβουλεύονται τον διαμελισμό της χώρας) καθώς και το «σύνδρομο της Λωζάννης» (η χώρα ασφυκτιά μέσα στα σύνορα που επέβαλε η Συνθήκη).

Το σημαντικότερο όμως πρόβλημα είναι ότι οι αντιλήψεις του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και οι υπερφίαλοι στόχοι του υποστηρίζονται από ένα κοινωνικό σώμα το οποίο καθίσταται όλο και πιο ξενοφοβικό και συντηρητικό, με τον εθνικισμό να διατρέχει οριζόντια και τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές (ισλαμιστές και τους κεμαλιστές) σε ποσοστά που ξεπερνούν το 60% του εκλογικού σώματος. Ας έχουμε επίσης υπόψη μας ότι ειδικά στην Τουρκία ο εθνικισμός δεν νομιμοποιεί μόνο τους γεωπολιτικούς στόχους αλλά ταυτόχρονα απονομιμοποιεί, αδρανοποιεί και τελικά εξουθετώνει κάθε προσπάθεια εξορθολογισμού της εξωτερικής της πολιτικής.

Αυτές οι πραγματικότητες κάθε άλλο παρά προικνίζονται την υιοθέτηση μιας λιγότερο επιθετικής και περισσότερο διαλλακτικής πολιτικής της Τουρκίας απέναντι στους διατλαντικούς της συμμάχους και

τους γείτονές της. Συνεπάγονται αντίθετα τη συνέχιση της «συναλλακτικής λογικής» που χαρακτηρίζει εδώ και αρκετά χρόνια τη στάση του Ερντογάν έναντι της Δύσης (ΗΠΑ και ΕΕ) και μάλιστα με τρόπο που σε επίπεδο διαπραγμάτευσης θα την καταστήσουν σκληρότερη και απαιτητικότερη. Βεβαίως η απόλυτως αναγκαία οικονομική στήριξη από τη Δύση για τη σταθεροποίηση της τουρκικής οικονομίας μπορεί να λειτουργήσει περιοριστικά στις απαιτήσεις του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αλλά χωρίς να μπορούμε να γνωρίζουμε σε ποιον βαθμό και κυρίως με ποιον τρόπο αυτό θα συμβεί.

Στην προοπτική επίτευξης ορισμένων από τους εκπερασμένους γεωπολιτικούς στόχους του «Αιώνα της Τουρκίας» ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα επιχειρήσει στο άμεσο μέλλον -φέτος συμπληρώνεται ένας αιώνας από την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας - μια «μεγάλη διαπραγμάτευση» με τη Δύση. Χρησιμοποιώντας καιροσκοπικά το αφήγημα του «Ευρασιατισμού» για να τρομάξει μια Δύση που «δεν θέλει να χάσει την Τουρκία» ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα συνεχίσει να επιδιώκει την απόκτηση στρατηγικής αυτονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή και στο πλαίσιο της «συναλλακτικής λογικής» των σχέσεων με τη Δύση είναι πιθανόν να εντάξει και τις αναθεωρητικές φιλοδοξίες του έναντι της Ελλάδας.

Είναι προφανές ότι η Ελλάδα δεν πρέπει να αναμένει το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης μεταξύ Τουρκίας και Δύσης προκειμένου να (αντι)δράσει. Αντιθέτως, λειτουργώντας προδραστικά, πρέπει να αναλάβει συγκροτημένες διπλωματικές πρωτοβουλίες προκειμένου να συνδιαμορφώσει την ατζέντα των σχέσεων της Τουρκίας με τη Δύση, κατά κύριο λόγο τη νέα «ευρω-τουρκική ατζέντα». Ο πραγματισμός της νέας ελληνικής κυβέρνησης που θα συνεχίσει να αφορά την αποτελεσματική ανάσχεση της Τουρκίας επιβάλλεται να συμπληρωθεί από περισσότερο τολμηρά βήματα αξιοποίησης των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων της και πάντα στην προοπτική επίλυσης της ελληνο-τουρκικής αντιπαράθεσης.

Ο Παναγιώτης Τσακωνάς είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του προγράμματος εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας στο **ΕΝΙΑΜΕΠ**